

Tööhõive muutused kooliealiste lastehoiuteenuste valdkonnas

infoleht

“On väga oluline haarata tööturule rohkem inimesi. See eesmärk on saavutatav järgides aktiivset tööturupoliitikat, rakendades meetmeid tagamaks, et töö tasuks ennast ära ning et töö- ja pereelu oleksid tasakaalus, sealhulgas parendades lastehooldusvõimalusi; /.../.”

Eesistuja kokkuvõtetest Brüsseli Euroopa Ülemkogul 22. ja 23. märtsil 2005

TAUSTATEAVE?

Seoses demograafiliste muutustega ning elanikkonna vananemise tõttu kõikjal Euroopas on tähelepanu keskmesse kerkimas üha enam lastehoolduse teema. Selle üle arutletakse lähtudes taustküsimustest, kuidas peresid laste kasvatamisel kõige paremini toetada ning soodustada naiste astumist tööturule. Praegust ELi lastepoliitikat iseloomustab keskendumine laste heaolule ning arusaamale, et võitlus vaesusega ja sotsiaalne kaasamine on ikka veel olulised probleemid, millega ELil tuleb silmitsi seista. On aru saadud, et naiste kasvav osalus tööturul on sündimuse vähenemise ja Euroopa elanikkonna vananemise suhtes rakendatavate vastuabinõude vaatevinklist oluline aspekt. Täiustatud lastehoolduste teenuste pakkumine oleks peredele kõikjal Euroopas ühtlasi toeks parema tasakaalu saavutamisel töö- ja isikliku elu vahel.

MILLEKS see uuring?

Kasvava selleteemalise arutelu ja huvi taustal antud teema vastu algatas fond ELi lastehooldussektori uuringu, milles keskendutakse eriti koolikohustuslikus eas (5–12-aastaste) laste hooldusele väljaspool kooli. Uuringus plaanitakse käsitleda selle valdkonna tööhõivealgatusi, mis soodustavad kvalifitseeritud ja kõrgetasemelise lastehooldajate tööjõu kujunemist, ning vaadelda selle teenuse majanduslikku kättesaadavust ja jätkusuutlikkust. Uuringus käsitleti olemasolevaid andmeid lastehoolduste teenuste osas ja puuduvaid andmeid laiendatud ELi kohta ning tuvastati riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil rakendatavad meetmed. Uuring koosnes teatmeülevaate koostamisest EL-25 lastehooldussektori kohta, kuuest riigist (Austria, Küpros, Ungari, Poola, Rootsi ja Ühendkuningriik) pärinevate juhtumiuuringute põhjalikust analüüsist ning hea tava juhtumiuuringutest, mis olid välja valitud sellest samast kuuest liikmesriigist, kust pärinesid ka eelmainitud juhtumiuuringud.

MIDA uuring tuvastas?

Lapsehoolduste teenuse pakkumine

- Samas kui Euroopa tööhõivealgatustes, nagu näiteks Barcelona sihteesmärkides, seatakse eesmärgiks laiendada nooremate laste hooldust, konkreetset kooliealiste laste hoolduse poliitikat pole tegelikult määratletudki.
- Lapsehoolduste teenuse pakkumine erineb ELi eri paikkondade lõikes suuresti ning liikmesriigid on paremate teenuste vajaduse probleemiga tegelemise osas erinevas tööjärgus.
- Korraliku lapsehoolduse puudumine võib osutada naistele tööturule astumisel ja seal püsimisel tõsiseks takistuseks.
- Peamised probleemid, mis uuringuga tuvastati, olid teenuse vähenenud pakkumine, kõrge hind, kättesaamatus, halb kvaliteet ning pakutavate teenuste ebasobiv ajastus.

Tööhõivevõimalused

- Ehkki lastehooldussektor on ELis kiirelt laienemas, ei maksta enamikul selle valdkonna töökohtadest kuigi head palka ning need palgad ei küüni tihtipeale soovitatava palgatasemeni.
- Liikmesriikides, kus suurem osa koolivälisest hooldusest on õpetajate kanda, kaldub ka lastehooldajate töötasu ja kuvand olema kõrgem.
- Väikese palga, halva kuvandi ja halbade töötingimuste probleem on takistuseks potentsiaalsete töötajate meelitamisel lastehooldussektoris.
- Enamik lastehoolduskoolituse kasuks otsustajatest on naised.

- Meeste ja sobivast rahvusest töötajate puudumine selles valdkonnas on probleem, mis vajab käsitlemist, sest see sektor peab toetama segunenud tööjõudu, mis vastaks hooldatavate laste mitmekesisusele.

Töötingimused ja probleemid tööle värbamisel

- Töötingimused lapsehooldussektoris erinevad praegu kogu ELi ulatuses töötavade, tööaja ning hõlmavuse osas.
- Peamisteks probleemideks tööle värbamisel on palgad, kvaliteet ja töökoha kättesaadavus, edutamisvõimalused ning selles sektoris töötamisega sageli kaasnev negatiivne kuvand.
- Üldiselt ei ole töötingimused elujõulise sektori väljakujunemiseks kuigi soodsad, eriti neis liikmesriikides, kus hooldusteenust osutavad madala kvalifikatsiooniga töötajad, ja mitte õpetajad.
- Madala palgataseme tõttu selles valdkonnas lahkuvad paljudki heade oskustega inimesed otsima teisi töövõimalusi muudes majandussektorites.

Haridus ja kvalifikatsioon

- Haridus- ja kvalifikatsioonitasemete osas on erinevused Euroopa lapsehooldussektoris väga suured: mõnedes liikmesriikides on normiks mittepädagoogiline kvalifikatsioon, teistes aga akadeemiline haridus.
- Paljudes liikmesriikides on akrediteerimis- ja reguleerimissüsteem kehtestatud lapsehoidjate koolituse valdkonnas vaid osaliselt.
- Vähemates liikmesriikides on välja töötatud raamistik selle sektori töötajate kvalifikatsiooni mõõtmiseks ja ametiredelil edasiliikumise tee väljatöötamiseks, et aidata lapsehoidjail liikuda edasi järelevaataja või juhi positsioonile.
- Lapsehoidjate koolituse kvaliteet on põhiline alguspunkt tõstmaks selle sektori kvaliteeti üldiselt.

MIDA teha edasi?

Kooliealiste laste hooldus on praegu Euroopas määratletud erinevate riikide siseriikliku perekonna-, tööhõive-, võrdsus-, haridus- ja sotsiaalkaitsepoliitikaga. Samal ajal kui vajadus toetada väikeste, kuni 5-aastaste laste hooldu kogub tänu sellistele algatustele nagu Barcelona sihtmärgid kõikjal Euroopas jätkuvalt poolehoidu, ei tunnistata avalikus poliitikas piisavalt kooliealiste laste hoolduse vajadust. On olemas vajadus kõikehõlmava lapsehoolduspoliitika tagamiseks, et kooliealiste laste hooldus väljaspool kooli oleks nii lastele kui lapsevanematele positiivseks kogemuseks. See omakorda edendaks poliitilisi programme, mis on suunatud majanduse tugevdamisele suurema tööturul osalemise määra läbi.

Lastehoiupoliitika tuleks välja töötada omaette poliitikana, ja mitte mõne muu, peamiselt võrdsete võimaluste edendamisele tööturul või töö- ja isikliku elu tasakaalustamisele suunatud poliitika üksikaspektina. Samas on siiski oluline, et see poliitika käsitleks laste, lapsevanemate, perede ja kogukondade vajadusi ning ei vaatlaks lastehoidu pelgalt majanduslikust vaatevinklist. Lapsehooldusteenuste eesmärgiks peaks olema kohandamine mitmekesise tööjõuga ning töö- ja isikliku elu eduka lõimimise edendamine.

Üleeuroopalise raamistiku väljatöötamine looks struktuuri erasektori poolt pakutavate lastehoiuteenuste kvaliteedi ja normide reguleerimiseks. Samuti oleks üleeuroopaline raamistik abivahendiks lapshoolduskoolituse reguleerimisel ning looks võrdlusalused, et tagada koolituse kõrge kvaliteet. See aitaks kaasa lastehoiu muutmisele elukutseliseks ja selles sektoris töötajate staatuse tõstmisele. Tuleks käivitada kogu ELi hõlmav tegevus võrgustike kaudu, et jagada teavet hea tava kohta koolitus- ja kvalifikatsioonistruktuuride juurutamise kohta erinevates taustsüsteemides.

Kooliealiste lastehoiuteenuste pakkumine erineb üle Euroopa väga suuresti. Mõnedes liikmesriikides pakutakse heatasemelisi teenuseid, mida osutavad hea koolitusega töötajad, samas kui teisel rabeldakse selle nimel, et pakkuda vähegi asjakohaseid teenuseid, mis rahuldaksid laste ja nende vanemate vajadused. Kuna kooliealiste laste hooldus on tervikuna vähe uuritud ja poliitikas vähe kajastatud teema, on soovitatav teostada mitmes valdkonnas täiendavaid uuringuid.

Lisateave:

Teresa Renehan: ter@eurofound.eu.int

Põhjaruanne (alates 2006. a juuni lõpust)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Kuus riigiaruannet (AT, CY, HU, PL, SE, UK)

www.eurofound.eu.int/areas/labourmarket/childcare.htm

Fondi tööd seonduvatel teemadel

Majandussektorite tulevik: lapsehooldusteenuste sektor

http://www.emcc.eurofound.eu.int/sector_futures.htm

Juuni 2006

Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Iirimaa
Telefon: (+353 1) 204 31 00 E-post: postmaster@eurofound.eu.int
Veebisait: www.eurofound.eu.int